

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 11. Laxauit Christus timori mortis suæ frœna quantum possibile fuit quando illam sibi in oratione proponebat: quia elegit eam pati eo modo, qui sibi erat acerbior vt declarat D. Augustinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

11. *Laxavit Christus timori mortis suae
strana quantum possibile fuit, quando
illam sibi in oratione proponebat: quia
elegit eam pati eo modo, qui sibi erat
acerbius vt declarat D. Augustinus.*

Si miremur Martyres tanto tripudians
animo dum ad mortis tormenta rapiuntur
quomodo tu qui caput es omnium illorum
quando proximam illam tibi crinis te per
pulsissimam? Tres pueri in Babylone medijs
flammarum ignibus iuncti, quibus certo cer
tius erat exurendi nisi Deus naturalem igni
adionem suspendisset, adeo læti in eo veni
bantur, vt conceptam corde letitiam cohibere
nequirent, ac proinde lingue illam commo
runt vt eam foris educeret exantico illo diti
narum laudum adeo mysterioso. Quis mater
illam consideret, quæ septem filiorum pigros
vidit ipsa præsentem, mortem perpeti tamope
molestam: nam cum vnoquoque eorum mor
tem sentiebat ipsa multo vehementius, quam
qui eam patiebatur: & recogitabat pro
divinæ legis obseruantia tolerari in æterno
bus singulorum cruciatibus gaudio læta erui
tabat vberioris? Et post Christum quid ponit
tudele tyrannorum odium, & belluina per
cutorum immanitas, quod non superat
inuidus Martyrum amor & non deterruit
fortitudo? Carceres perturbat, famem, sicut
figus, plagas vulnera verbera, plumbeas
resinam, sagittas, gladios, pugiones, ignes
laminas ardentes & alia innumera genera
martyriorum, quæ possent enumerare: &
illis eos nihil terrentibus immixti perhorre
& gaudijs excitati. Quot suspensi in equite
corum caribus ferreis pedibus apertis, vel
ad candidas alligati equorum dispendijs
dilacerandi, in illis ipsis cruciatibus suauiter
Deo loquebantur? Quam efficaciter populo
persuadebant si se veritatem pro qua langu
nem vitamque profundeabant, & audacter
que intrepide tyrannos arguebant, vt illi
nonnulli proprijs dentibus sibi linguam de
morderint vt in eorum faciem euocent
quos audire non paterant nomen Christi
bla phemantes. Nobilissimum erat spectacu
lum videre iuuenem, ætate floridum, formâ
conspicuum in medijs ignibus ipso deriden
tem satellites, & quasi balneum sufficit inter
iplos ignescentes carbones velut inter flores
tes totas obambulantes. Ex vna parte atrociter
spectabat in qua sibi moriendum, ex altera
torrorum taxabat socordiam, alij ferarum
dentes in se prouocabant à quibus lanæceant,
quas tardiores esse ad deuorandum, molestius
patiebantur. Et in ipso natura maxime infir

29. *¶* **C**um iam se Christus paululum ab alijs
discipulis cum tribus illis electis Apo
stolis separasset exorsus est orationem suam,
& tantus in eum irruit timor, pavor, rædium
& tristitia, vt illos hypore, & admiratione
percelleret: *Capit christi & massis esse,*
vel vt alius ait Euangelista: *Capit pauere &*
radere. Stupendum plane spectaculum, in quo
cæli incanditas & gaudium Angelorum in
terra contristatur inter homines, vbi Dei
fortitudo tremit inter peccatores, vbi ipsum
robur metuit, virtus iustificatur, vita mortem
reformidat. Et non solum metuit, sed etiam
huius timoris signa demonstrat exteriora,
qui tantus est, vt illum tristi declaret animi
confessione: *Tristu est anima mea usque ad*
mortem. Ex altera parte Domine cum sis vt es,
verus Deus, qualiter in te locum habet tristi
tia: nam illi subiacere proprium est creaturæ,
quæ se miseris afflictam luget & necessitati
bus: quia quamuis Dominus sis, etiam homo
es, & quia talis es, premere te potest neces
sitas, & affligere calamitas, & inuadere te
tristitia: tamen beatus es, & in hoc statu nulla
potest te torquere tristitia: Præterea si semper
moriendi ostendisti desiderium, & multo
quidem ardentius, quam quo ceruus ad fon
tem anhelat aquarum, illas sitiens inquitens: si
tibi nullus alius placeat appetitus, quam ob
ediendi Patri tuo, cuiusque sit præceptum, vt
mortem patiaris, quomodo in hoc (quod ab
æterno fuit ordinatum, & in tantopere desi
derasti) nunc, quando eius imminet executio,
tanto timore metuque percelleris? Si tuus
tantus sit amor, vt non ames nisi quod generi
humano est vtile, quomodo nunc, quando iam
est in lanuis tantum humano generi commodû
quo nullum dari potest excellentius, hoc ita
reformidas? Si tu tam expressè affectis tuis
commendaueris fuerisque adhortatus ne
mortem reformidant: *Nolite timere eos qui*
occidunt corpus: quomodo nunc tantam incutit
tibi formidinem?

I.
Quomo
do loci
habuit in
Christo
tristitia.

Matt. 10.
28.

no, potestas intelligo teneriores, quam iuven-
 tum gratumque fuit tantam spectare parietum
 impotentiam, ut ipsos tyrannos non audita
 impetret audacia & hilaritas, qua leviter
 mactabat occidendas, & matres filios ad-
 herentes, & oculos claris aperientes ut tan-
 tum spectarent tormenta distinctus, Contre-
 matus velut ad thalamos properare ad mor-
 tem accipendam: puellas uterique inrepidas
 collum offerentes recipiendo vulnere denuda-
 tos, & carificem brachio sublato ad serien-
 dam, et littera quam libratura contremiscat,
 ipse vero impavide ferendae tripudians: &
 non timor, cohibet carificem, acculent &
 reprehendant gladii ferrique tarditatem.

Qua igitur ratione si quis in Martyribus
 tantum videamus & stupemus pedum robur
 utinamque alacritatem iam moti proximo: tu
 Domine dum illam proximam agnoscis tot
 martirum dolosique signis tam timere te sig-
 nificat Communis hanc est doctrina, hoc
 Christum ita scisse, ut susceperit declararet
 tantam humanitatis, Leonis natura mirabili
 constat compositione: in medio corpore,
 brachius, caput & pectore prelominatur sol-
 vete tanta fortitudine, ut omnia sibi
 sublevarat. Porro in altera media parte pra-
 dominavit terra, unde tanta languet debilis
 infirmitate, ut gallum timeat, simiam & folia
 quercus. Hoc idem possemus in Christo con-
 siderare Leone fortissimo de tribu Iuda. *Vicit
 unde tribu Iuda.* Duobus constat naturis divina
 & humana in una persona. Secundum divinam
 tanta est eius fortitudo, tantaque potentia, ut
 Rex sit & Dominus omnium creaturatum,
 omnia pedibus suis videtur subiciat. Secun-
 dum naturam humanam patitur, & se debilem osten-
 dit, menicolium & pauidum, atque ut hanc
 obediatur naturam, timet dum mortem certat
 sibi imminentem. Et quamvis tanquam verus
 homo sit beatus & qui talis est, poenam non
 pavitur, nec possit aliquid illi metum incu-
 tere: nihilominus cum sit beatus, est etiam
 viator vel peregrinus, atque ut talis mortem
 reformidat. Et si tanquam obediens Patri, &
 nostram exoptans salutem, atque ut fortis in
 hostiorum collo hia acceptorem, & cunctis
 superiorum Martiribus, nihil vereatur: tamen
 si statum in eo consideres viatoris se cernens
 tribus tantum ex discipulis suis commatum,
 & mortemque sibi representant poenas, oppro-

bria & iniurias quas statim esse passurus,
 qualiter sanguinem suum esse effusus con-
 trenciscit, ossa illi colliduntur & a nimio
 pauore prostratus ait: *Tristis est anima mea
 usque ad mortem.*

Verum Christus in quantum Deus non timuit,
 non eripuit nec habuit passionem, ut probant
 contra Ariam SS. Patres, Theodoret. a D.
 Cyril. Alexand. & colligit D. Ambros. c.
 ex eo quod ait: *Tristis est anima mea.* Vbi
 notandum, quod non dicit: *Tristis est anima mea.*
 Non ipse secundum quod I. Deus, sed secun-
 dum quod I. habet animam. D. Hilari. in multis
 locis sustinet quod I. Christus nunquam mor-
 tem timent: videtur enim tanto pectori-
 timor non convenire. Qui dicit igitur veri-
 tate Evangelista: *Capit. pavere & redere?* Re-
 spondet quod timet non pro se, sed pro Apo-
 stolis suis, & pro illis dolere, ratione scandali
 quod praedebat ipsos passuros, & eorum
 lapsus compatiatur. Et hoc videtur significare,
 in illo: *Assumptio Patris & duobus filiis, Zepheri
 caput. mactus esse.* Quocirca non illis dicit:
Tristis est propter mortem, sed *usque ad mortem.*
 Et addit D. Hilari. q. d. *Transit a me calicem
 transsit in istos.* Non te rogo Pater ut ego non
 moriar: sed sicut ego mortem hanc accepto-
 ra voluntarie, sic transeat in meos discipulos
 ut illam acceptent, ut quid quod eos adhaeret,
 & non praebet ansam scandali. Idem confir-
 mat D. Hieron. dicit enim. *Evadescant igitur
 qui dicunt Salvatorem timuisse mortem.* q. d.
 Verum quidem est, quod I. Christus in horro-
 rum, & expaverit, sed absque omnino quod
 propter mortem: dolet propter suorum scan-
 dalum, unde afficitur ob Iude discipuli sui
 crimina traditoris, luget ingratitude suam po-
 poli sui, compatiatur Hierusalem iam deua-
 standae & exstendae. Cui etiam subiectum
 D. Ambros. aitque: quod Christus timuit,
 non timuit ratione vulnerum, tormentorum
 & mortis, sed I. nostra dolens delinuit peccata:
Non sua vulnera, sed nostra scelera.

Porro D. August. multis SS. contrarius
 asserit quod mortem timuerit, Timor passio
 est, quae quando causam habet non dicit im-
 perfectionem. Quatuor sunt passionis animae
 gaudium, tristitia, spes & desiderium. In Chri-
 sto notamus gaudium: *Gaudiosus propter vos delin-*
deram: Desiderio desideravi hoc Pa. Cha. mandu-
care etc. Etiam tristitiam: *Tristis est anima mea.*
 De

Dialog.
 quidam
 tur impos-
 sibile.
 b. Lib. 9.
 thysque
 c. In Luca
 e. 10.
 IV.
 Aliqui
 dicunt
 Christu
 non ti-
 muisse.
 e. 10.
 31. in
 Matt.
 e. in ps.
 61. & l.
 to, de
 Trinit.
 D. Hier.
 1p. c. 14.
 Matt.
 Tom. 6.
 V.
 Cause
 m. c. r. o.
 Christi.
 D. Amb.
 in Luc.
 Tom. 5.
 Cont. In-
 lian & in
 ff. 93.
 Ioan. 11.
 15.
 Luc. 11.
 15.

Matt. 26. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. Philipp. 1. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. Erich. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

De spe verò multa sunt dicenda, quibus modo non licet immorari. Circa has passionis notat D. Thom. quòd in Christo sequebatur rationis deliberationem. Et ita ait Euàgel. Caput con- D. Aug. 22. *Tristitia* & c. Et idem est quod scribit D. Au- K. 14. *Ne* *Christi* & c. *22. Huius motus enim voluit suscipere animo humano sicut cum voluit factus est homo.* Et alio loco videtur idem amplius declarare bis verbis. *Sua Conir. 22. Infirmis sicut potestate.* Cui convenit D. Da- Faust. 22. *Naturalis in Christo non precedebat* D. Da- 22. *voluntatem: Et status est, deluit, timuit, quando malecta. 22. volunt: Nam sicut Christus semper clare Deum intuebatur, non tamen idcirco permittit ut gloria transiret ad corpus, nisi quòdo voluit ut facerem esse in monte Thabor: ita ipse lem- per mortis conspexit acerbitatem, sed non timuit semper passus est ut timor ad appetitum descendere scilicet, nisi in hortu: quia vno verbo Dominus fuit suorum affectuum, illo- que non habuit, nisi quando quomodo, & quantum voluit: quod D. Ioan. confirmat: 22. *Turbarit semetipsum resuscitaturus à mortuis* Lazarum. Ex quibus inferitur declaratio D. Augustini quòd Christus timuit: quia mor- tem voluit assumere sibi maxime molestam: & liquet, quòd dum illam reformidat, illa tibi foret tanto molestior: mors enim secluso timore penarum inferre: imò potius refri- gerium est ut aduertimus in sanctis qui mi- rum in modum exultabant & pte paulo gestiebant ad eius aduentum sic audio D. Pau- lum sibi congratulantem: *Mihi mori lucrum* 22. *Mortis molestia & acerbitas timor est quem excitat: unde Salomon ait: O mors quam amara est memoria tua!* Poterat quidem Christus mor- tem assumere planam ab omnibus timoris ac- cidens liberam, at tamen noluit, sed eam accepit prout ipsa venit, suis formidanda timoribus & accidensibus. Nullus unquam ut Christus ita mortem exhorruit: quia mors in tantum timetur, in quantum vitam adimit, & quanto vita illa charior est, tanto mors est terribilior, & penam infligit dum venit, atrocior. Permisit Christus animam suam san- ctissime ut vitam quantum poterat, diligeret: quia vita erat, que amari merebatur, cum esset infinitè bona, summopere utilis, & vitute sanctissima: habebat amori vitæ suæ solite quatenus pena timorque illam perdendi fo- ret acerbitior. Summo vitam suam, & ea quæ vitæ erant, amice prosequatur. Quanta*

depremitis angustia dum aliquid tibi auferat, quod primo loco habebas? Quanto dolere Rex Ezechias prostratus ingemuit, quando sibi vitam intelligit auferendam eo tempore quo diligebat illam ardentius? Ut autem tantus erat Christi erga vitam suam amor, ita etiam mortis timor erat adeo excellens, ut ipse solus illum Christo inferre possideret, particulariter, & singulari quadam pronuntiatione sua non confortasset & succurrerent tatem. Augebatur pena meritorie huius in oratione quam ad Patrem dirigebat: *Pater si possibile est, transi à me calix iste, eo quod illi petita non concedatur.* Nulla grauior alia accidere potest afflictio, quam non obire quòd desiderat: quanto feruentius aliquid re- optat, tanto confectus illud exultas alacritate, & quantum est de adeptio gaudium, tantum est de negato fastidium. Tunc Christus vitam suam summo diligebat amore, unde tunc illam optavit ardentius. Hoc quòd tantopere de- siderabat, petiit Christus sibi concedi, ne ad- datur, & hoc est quòd nequaquam obtinet, penam atrende qua tunc affligeretur. Penam inuocat nec auditur, considera quantum dolere hic accresceret. Quando quis ad hostiam facti impugnatur, vitæ illius insidiantibus, solutus ad amicum vel patrem sui accurrit adies: neque etenim sibi in illis totissimum fore reliquum, arque ibidem à pressura, quæ se dolere accom- mudentem, eripiendum. Accurrit, pulsat atque ad osium, & scit, quòd illum adiuuare pulsantem, nec tamen illi respondere perperam quanto hic cruciatu torqueretur: Hoc agitur in Christo velum attentè consideres. Ecco quo furor & rabidi illum adortiantur inimici, qui festinè ipsum in hortu perquirant, ubi vacat orationi, ut vitam illi adimant: quam ille ca- tuse amore prosequatur, quo diligi poterat ardentissimo. Nouit, quòd in domo patris sui eiusque protectione posset optimè ab inimicis suis liberari, ad illam igitur in oratione con- fugit, nec hoc ignorat quòd cum Patre orationem audiat & pulsantem, cui tamen non respondet. Quis modo tristitiam eius verius explicet, quàm non iustomissus anxietate? Ex altera parte se grauatum sentit omnium nostrum flagitiis, coram tremendo Patris sui tribunali, atque in conspectu eius, deinde perpendit quòd pro illis tantis oportet esse

tolerate penam quantas sibi propofitas cernunt. debitasque peccatis. lam vero si cogitationem suam alio velit direrere, non potest: quia iam adualiter de coram agit cum Patre sanctificatione. Quando quis praxidet grauem sibi manere calumitatem, pernamque te libitum intolerabilem, antequam eo delectari, ne tanti mali memoria torqueatur, ab eo d. uertit cogitationem, quo fit ut leuior multo fit dolor ex imaginatione conceptus. Puto in Christo hoc locum non habuit: nemum adeo uiam habet cruciatuum suorum requiescentiam, tamque graui confuditur paxiore ex peccatis. noltris sibi impositis in tribulati Patris, ut in ipso cruciatu ille praesentia efficere potuerit quod ipsum opus: quocirca in tanta illum compulsi angustias, ut sanguinem sudauerit adeo copiosum, ut gustatum in terram de corpore proflueret, de quo & alius in oratione transactis suo loco testis creatum est.

¶ 12. In ea forma orationis, quam Christus orauit Patri, nulla fuit oppositio sapientiae quam intellectus illius habebat de sua morte infallibilitate, nec quoad affectum, quibus eam uoluntas appetebat: sed motum declarauit quo diabolum conuersum circa diuina sua persone cognitum.

Verba ex quibus Saluator noster suam composuit orationem tanti sunt ponderis, tamque sublimibus scateris facientis, ut non sicut leuiter petranseuila, quamuis circa illa nonnulla declarauerimus: Et nos las est illam remouendo nomen Patris sic d. d. etiam in sermo perficiens, quam nobis praescripserit in Oratione Dominica, ut regulam normamque peccandi. Abba Pater si possibile est rogatur a me calix iste. Grauem in hac petitione SS. Patres inueniunt difficultatem, que respicitur uoluntate intellectus, & uoluntati Saluatoris. Quantum ad intellectum, nemo sane dubitauerit, quod si Christus omnia scierit: sciam quia a Deo exiit, Et ad Deum uadit. Nec cum scierit de ceccatione sic ut matre & quidem crucis nocentibus: Operetur ex se non solum hominis: Ipse tunc attendente: opa agitur, ueritate hoc in dubium uertitur: si possibile est. Preterea si

uoluntatem spectemus, nec hoc minus certum: quia si moriatur, quia ipse uult: Oblatus est quia ipse uoluit: quomodo nunc mori recusat, & rogat: *Transfert a me calix iste* lam diximus: quod appianans has difficultates D. Hilar. intelligit quod tantum rogauerit per haec uerba, ne a postoli in fide deficerent. D. Hieron. interpretatur, quod non rogauerit non mori, sed ne a populo suo iudeorum occideretur: D. Ambros. & D. August. & expli cant de modo quo diximus die Loux. D. Basil. e quod solum petierit ne daret, a postolis suis occasionem scandali. D. Epiphani. quod non posuisset non mori, sed tantum quod tanquam infirmus se gerat, quo diabolum possit illaqueare.

Porro certum est, nullum fuisse defectum in intellectu, quousque non dixerit: *si possibile est*, quasi hoc ipsum ignoraret. Nec in uoluntate: non enim dixit: *Transfert calicem istum a me*: scilicet a morte cruciatu. Et ita caput D. Cyril. Hieron. *Neque unquam moritur, neque ignorat: neque consentaneus est*, ut d. Greg. Naz. illum ignorasse uerum fieri, an non fieri posset, quod pasciat. Alias plures rationes profert D. Iulian. Marcy ex quibus exponit plam. et, illud *Deum mem clauato per diem & non exaudies*, & *nocte & non ad insipientiam mihi q. d. Orabo, & non exaudiat*: imo calicem hanc in oratione mea conditionem, ut quasi dubius loqui uideat anis exaudiuus, sed *Non ad insipientiam mihi*. Non ideo in me aliquis reprehendat ignorantiam. Ut autem hoc pateat euidenter, nota, quod D. Hieron. dicit, D. Marcum fuisse quasi quendam compilatorem D. Matthei: ita ut qui primi uoluerit sensum intelligere scilicet, D. Matthei, recurrat ad secundum uimicum, D. Marcum. Scribit D. Matth. *Pater si possibile est*. Nos autem dubitamus, uerum illa particula *si* ponatur ab eo ut dubium, an ut affirmatio: quia saepe in s. eloquio legitur ut affirmatiua: ut patet in *Isaia*: *Nisi Dominus multa deserta fuissent*. Et in *Ecclesiast.* *Et si dormierint duo super hunc motum*. Si dubitare uoluerit, uerum possibile foret, uel si dicere uoluerit: scio esse possibile, recurramus ad D. Marcum: quod enim D. Matthei ait: *si possibile est*, ipse scribit: *Oratio tibi possibilis fuit*. Et ita patet nullum esse dubium, atque iuxta hoc, idem erit dicere: *si possibile est transfere calicem istum a me*, quia hoc est *si possibile est*, ut uisus. Quomodo dubium uertitur: *si possibile est* ac quia.

Isai. 59. 7. a Cap. 31. in Mat. 27. 38. & l. 10. de Trent. b ip e 16. Matth. 27. 38. Luc d. 27. 38. epist. 03. ad Prob. e l. 4. ad Enno. D. Cyril. H. Crot. Catech. 1. D. Greg. Naz. in or. ad. d. filio. in dialog. contra Tryphon. 1. Nullus fuit in intellectu Christi defectus. Procl. in Matth. Isai. 5. 9. Eccl. 4. 11.

Hieron. Epist. de la Naz. Tom. IV.

